

Ämneskunskaper och lärarskicklighet – En reformerad lärarutbildning SOU 2024:81

Remissvar från insamlingsstiftelsen Teach for Sweden

Felaktigt lämnad och tolkad information till betänkande ”Ämneskunskaper och lärarskicklighet – en reformerad lärarutbildning”

Vid överlämnande av siffror från Luleå Tekniska Universitet avseende antagna och examinerade till Teach for Swedens ledarskapsprogram har felaktiga siffror inrapporterats.

Siffrorna som redovisas i rapporten presenterats på ett missvisande sätt.

Sid 118:

Fel siffror: “Bland dem som antogs till KPU 2020 hade en majoritet, 67%, en examen inom matematik, teknik eller naturvetenskapliga ämnen.”

Korrekta siffror: “Bland dem som antogs till KPU 2020 hade en majoritet, **88%**, en examen inom matematik, teknik eller naturvetenskapliga ämnen.”

Sid 240:

Fel siffror: “Av de 50 som 2020 antogs till Teach for Sweden hade 23 tagit en examen i matematik, teknik och/eller ett naturvetenskapligt ämne.”

Korrekta siffror: “Av de 65 som 2020 antogs till Teach for Sweden hade 44 tagit en examen i matematik, teknik och/eller ett naturvetenskapligt ämne.”

Meningen är missvisande i sin syftning då den inte tydliggör hur många av de antagna som var behöriga mot matematik, teknik och/eller naturvetenskap utan även inkluderar de som var behöriga mot språk.

Korret mening:

“Av de **65** som 2020 antogs till Teach for Sweden hade **51** tagit en examen.”

Sammanfattning

Teach for Sweden (TFS) välkomnar utredningens ambition att stärka lärarutbildningen och instämmer i de flesta förslag. Vi stödjer särskilt:

- Fokus på praktisk yrkesförberedelse och starkare koppling mellan teori och praktik
- Ökad betoning på ämnesdidaktik och ämneskunskaper
- Stärkt inslag av kognitionsvetenskap
- Mer praktiskt ledarskap och konflikthanteringsträning

TFS anser att vår befintliga modell med Kompletterande Pedagogisk Utbildning (KPU 60) kombinerat med arbete i skolan bekräftar utredningens slutsatser. Bland deltagare antagna till TFS 2020 hade 88% examen inom matematik, teknik eller naturvetenskapliga ämnen, vilket visar modellens förmåga att rekrytera till bristämnen.

Vi föreslår att KPU 60-modellen permanentas och utvidgas, samt att samverkan mellan lärosäten och skolhuvudmän stärks enligt TFS etablerade trepartsmodell. Vi anser även att kognitionsvetenskapliga principer bör genomsyra inte bara innehållet utan även utformningen av lärarutbildningen.

Särskilt viktigt i detta sammanhang är utredningens konstaterande att "alternativa lärarutbildningar behöver öka" som en del av strategin för att hantera konsekvenserna av höjda antagningskrav. TFS utgör ett framgångsrikt exempel på just en sådan alternativ väg till läraryrket.

Synpunkter på specifika förslag

Kap. 8 - Rekrytering och antagning till lärarutbildningarna

TFS instämmer i utredningens betoning av vikten att säkerställa att studenterna har goda förkunskaper. Utredningen visar att medelvärdet för meritvärden i betygsgruppen BI varierade mellan 13,86 och 19,91 för ämneslärarutbildningen. Som jämförelse kan nämnas att för TFS deltagare i kull 2021 och 2022 var medelvärdet för meritvärden 18,7, med högsta på 22,36 och lägsta på 12,66.

Detta visar att TFS rekryterar deltagare med goda förkunskaper, jämförbara med eller högre än genomsnittet för ämneslärarutbildningen. Samtidigt är vår urvalsprocess bredare och beaktar även motivation och ledarskapsförmåga.

TFS instämmer i utredningens bedömning om behovet av ökad samverkan, men anser att definitionen är för snäv. Vår erfarenhet visar att effektiv samverkan kräver:

- Systematisk trepartssamverkan med tydligt definierade roller
- Kontinuerlig dialog och återkoppling mellan teori och praktik
- Delat ansvar för utbildningskvalitet mellan alla parter
- Sammanhängande och koordinerad utvecklingsprocess

Kap. 14.5 - Sociala relationer, konflikthantering och ledarskap

Ledarskap som grund för framgångsrik undervisning

Teach for Sweden (TFS) vill särskilt betona vikten av ett välutvecklat ledarskap som en avgörande framgångsfaktor för lärare. Utredningens bedömning att ledarskap och konflikthantering behöver stärkas i lärarutbildningen överensstämmer helt med vår erfarenhet och vårt arbetssätt.

TFS trestegsmodell för ledarskap

TFS arbetar systematiskt med att utveckla ledarskapet hos deltagarna genom en heltäckande modell som omfattar tre dimensioner:

1. **Att leda sig själv** - Utveckla självkännet, reflektionsförmåga och personliga strategier för att hantera utmaningar i lärarrollen
2. **Att leda andra** - Bygga relationer, kommunicera effektivt och skapa förutsättningar för elevers lärande och utveckling
3. **Att leda i komplexa system** - Navigera i skolans organisation, förstå och påverka systemfaktorer, samt samverka med andra aktörer inom utbildningssystemet

Kontinuerlig utveckling genom strukturerad feedback

Till skillnad från traditionella lärarutbildningar bygger TFS-modellen på kontinuerlig och systematisk feedback genom hela utbildningen. Detta innebär:

- **Direkt klassrumsobservation** med omedelbar återkoppling från erfarna coacher
- **Inspelningar** som analyseras tillsammans med handledare
- **Regelbundna reflektionssamtal** med fokus på ledarskapsutveckling
- **Kollegial återkoppling** från andra deltagare i programmet
- **Elevrespons** som integreras i utvecklingsprocessen

Denna kontinuerliga feedbackprocess skapar en unik lärandemiljö där teoretiska kunskaper om ledarskap direkt omsätts i praktiken och förfinas genom systematisk återkoppling.

Coachning som centralt verktyg

Ledarskap är ett bärande element genom hela TFS-programmet. Särskilt viktigt är den individuella coachningen som ges:

- **I klassrummet** - Direkt observation och återkoppling i autentiska undervisningssituationer
- **Under ledarskapsseminarier** - Träning i mindre grupper med specifikt fokus på ledarskapsförmågor
- **I individuella utvecklingssamtal** - Anpassad coachning baserad på deltagarens individuella utvecklingsområden
- **I krislägen** - Intensifierad handledning vid särskilt utmanande situationer

Denna omfattande coachningsmodell skapar förutsättningar för deltagarna att utveckla ett robust och anpassningsbart ledarskap som fungerar även i högkomplexitetsmiljöer.

TFS framhåller ledarskap som en central kompetens i lärarrollen och stödjer starkt utredningens bedömning att ledarskap och konflikthantering behöver stärkas i lärarutbildningen. TFS ledarskapsprogram har utvecklat en framgångsrik modell där dessa färdigheter tränas kontinuerligt under realistiska förhållanden genom:

- Autentisk ledarskapsträning direkt i klassrummet
- Konkreta verktyg för konflikthantering
- Träning i mindre grupper med kontinuerlig coaching
- Fokus på relationellt ledarskap

Våra resultat bekräftar effektiviteten i denna modell. I en jämförelse med Skolinspektionens enkätundersökning visar TFS lärare konsekvent högre resultat på centrala områden av ledarskap:

Tema	TFS medelvärde	Skolinspektion medelvärde
Arbetsro på lektionerna	6,0	5,7
Få elever intresserade av skolarbetet	5,4	4,4
Träna elever att diskutera där man kan tycka olika	5,8	5,3
Rättvis behandling av alla elever	7,7	5,9
Få elever att tro på sig själva	6,7	5,4

Dessa resultat visar att TFS-modellens fokus på praktiskt ledarskap ger konkreta resultat i klassrummet och skapar förutsättningar för en bättre lärmiljö.

Kap. 14.2 - Mer ämnesdidaktik för stärkt koppling mellan teori och praktik

TFS stödjer utredningens betoning av ämnesdidaktik som en kritisk komponent. Vår erfarenhet bekräftar att kombinationen av stark ämneskunskap och praktiskt förankrad ämnesdidaktik är avgörande. I vår modell stärks denna integration genom:

- Direkt koppling mellan ämnesdidaktiska studier och praktisk undervisning
- Ämnesdidaktisk reflektion
- Fokuserad ämnesdidaktik för bristämnen som matematik och naturvetenskap

Kap. 15 - Ökat fokus på kognitionsvetenskap

TFS välkomnar utredningens stärkta fokus på kognitionsvetenskap. Vi anser dock att kognitionsvetenskapliga principer inte bara bör vara en del av innehållet, utan även påverka hur själva lärarutbildningen utformas. Detta innebär att lärarutbildningen bör följa samma principer som den förespråkar gällande inläring, minne och kunskapskonsolidering.

TFS-modellen tillämpar redan kognitionsvetenskapliga principer genom:

- Direkt koppling mellan teori och praktik, vilket stärker långtidsminnet

- Utspridd repetition av viktiga koncept genom kontinuerlig tillämpning
- Minskad kognitiv belastning genom automatisering av grundläggande klassrumsprocesser

Förslag

TFS lämnar följande förslag baserade på vår erfarenhet och utredningens slutsatser:

1. Permanenta KPU 60-modellen och utvidga den till fler lärosäten och ämnesområden, baserat på dess dokumenterade framgång i att rekrytera till bristämnen.
2. Implementera praktiskt ledarskap som integreras genom hela lärarutbildningen, med autentisk träning och konkreta verktyg för konflikthantering.
3. Utveckla stärkta samverkansmodeller mellan lärosäten och skolhuvudmän, inspirerade av TFS trepartssamarbete, som går utöver enskilda lärartjänster och skapar integrerade utbildningsmiljöer.
4. Integrera ämnesdidaktik tydligare i ämnesstudierna, särskilt inom ämneslärarutbildningen, med kontinuerlig praktisk tillämpning och ämnesspecifika mentorer.
5. Tillämpa kognitionsvetenskapliga principer i själva utformningen av lärarutbildningen för att skapa konsekvens mellan innehåll och metod.

TFS arbetar redan idag enligt de principer som utredningen förespråkar och erbjuder vår expertis i det fortsatta arbetet med att utveckla lärarutbildningen.

Stockholm 17 mars 2025

Oskar Gedda

Ordförande Teach for Sweden

Ida Karlberg Gidlund

Verksamhetschef Teach for Sweden